
PROSEDYRE

v/ advokat Jenny Sandvig
og advokatfullmektig Ida Werenskiold

Sak nr. 24-081980TVI-TOSL/04

Stiftelsen WWF Verdens Naturfond – Staten v/Energidepartementet

---

1 INNLEDNING

1.1 Hva saken gjelder

Gyldigheten av resolusjon 12.04.2024 om åpning av et område i Norskehavet og Grønlandshavet for mineralvirksomhet på havbunnen

- Konsekvensutredningsplikten etter havbunnsmineralloven (hbml.) § 2-2 er brutt
- Konsekvensutredningsplikten etter hbml. § 2-2 presumert i samsvar med folkerettslige forpliktelser er brutt
- Resolusjonen bygger på et vesentlig feil faktum om leting

1.2 Hva saken ikke gjelder

2 TVISTEGJENSTANDEN ER ET RETTSKRAV

Gyldigheten av resolusjonen er et rettsforhold

- Tvisteloven (tvL.) § 1-3 J 36-37

- NOU 2001: 32 bind A s. 186 J 736

Tvistegjenstanden må være et rettsforhold. Det innebærer at løsningen av tvisten må avgjøres ut fra rettsregler.

En må ikke avvente utvinningstillatelser for å prøve om åpningsbeslutningen er ugyldig

- Rt. 1998 s. 300 på s. 304 (J 1033/1036)

Søksmålet kan også fremmes etter en helhetsvurdering

- HR-2021-417-P avsnitt 172-175 J 880/903
- HR-2023-1044-A avsnitt 86 J 867/878
- Backer, *Plenumsdommen i klimasøksmålet*, Lov og Rett 2021/3 (J 3416)

Tvl. § 1-3 må uansett tolkes i samsvar med Århuskonvensjonen art. 9(2) jf. tvl. § 1-2 J 253

- Rett til overprøving av "any decision"
- *Commission's Notice on access to justice in environmental matters*, 2017, avsn. 98-99 J 3509
- Case C-72/95 *Kraaijeveld*, avsn. 56 (J 3509)
- Case C-41/11 *Inter-Environnement Wallonie*, avsn. 44-46 (TJ 391/400)

Søksmålsretten er en separat og uavhengig av retten til høring i beslutningsprosessen

- Case C-263/08 *Djurgarden*, avsn. 38 TJ 469/487
- *Association Burestop et al. v. France* (avsnitt 108 og 109) (J 1784/1815)

WWF har rettslig interesse i å prøve gyldigheten av resolusjonen om åpning, jf. tvl. § 1-3

3 RETTENS PRØVINGSINTENSITET

Retten kan prøve saksbehandlingen inngående, jf. HR-2020-2472-P (J 917)

- Retten skal ikke vise tilbakeholdenhet, men prøve saksbehandlingen inngående ved store konsekvenser, jf. avsn. 182-183 (J 942)
- Åpningen for mineralvirksomhet har store konsekvenser

Retten kan fullt ut prøve om resolusjonen er i strid med folkerettslige regler, jf. Rt-1982-241 på s. 257 (J 1037/49)

4 RES. ER UGYLDIG FORDI KU ER I STRID MED MATERIELLE KRAV I HBML. § 2-2

4.1 Tolkning av rettsregelen

4.1.1 Ordlyd

Hbml. § 2-2 (2) J 11

- KU ”skal bidra til å belyse de ulike interessene [...] på det aktuelle området [...]”
- KU ”skal belyse hvilke virkninger en eventuell åpning kan få for miljøet [...]”

4.1.2 *Kontekst*

Hbml. § 2-2 (2) vedr. næringsrelaterte, økonomiske og sosiale virkninger J 11

- Adjektivet ”antatte” foran virkninger

4.1.3 *Forarbeider*

Prop. 106 L (2017-2018) på s. 35 J 669

- KU skal belyse ”de miljømessige forholdene” og ”mulige farer for forurensning”
- Ved avdekket kunnskapsmangel ”må” ytterligere vitenskapelige studier iverksettes før evt. åpning besluttes
- F.eks. utredning av radioaktivitet, karbonkretsløp, basisstudier mv.

Tilsier at det gjelder minstekrav til vitenskapelig kunnskap som må foreligge før utredningen av miljøvirkninger i KU kan avsluttes

4.1.4 *Bestemmelsen må tolkes i lys av Grl. § 112*

Når hbml. § 2-2 blir tolket og anvendt, må det skje i lys av Grl. § 112 J 8

- Innst. S nr. 163 (1991-1992) på s. 6 J 851
- Jf. HR-2020-2472-P, avsn. 184 J 942

Grunnlovsfester retten til miljøinformasjon og plikten til konsekvensutredning som en forutsetning for reell borgermedvirkning

- Innst. S nr. 163 (1991-1992) på s. 6 J 851

4.1.5 *Rettspraksis*

Dess større konsekvenser, dess strengere krav må det stilles til avklaring av konsekvensene

- HR-2020-2472-P, avsn. 183 J 942

Saksbehandlingen ved åpning ”må grundig avklare fordelene og ulempene ved åpninga”

- HR-2020-2472-P, avsn. 184 J 942
- Rt-1981-745 (Isene) på s. 748
- 4.1.6 *Prinsippene i nmfl. §§ 7-10 er retningslinjer ved tolkningen*
- Nmfl. §§ 7-10 gjelder på kontinentalsokkelen så langt de passer, jf. § 2 (3) J 25
- Kunnskapsgrunnlag (§8), føre var (§ 9) og samlet belastning (§ 10)
- Prinsippene skal være retningslinjer ved myndighetsutøvelse og tolkning, jf. § 7 J 27
- Backer, Naturmangfoldloven: Kommentartutgave (2010) på s. 85 J 3430
- 4.1.7 *Vitenskapelig kunnskapsgrunnlag, jf. nmfl. § 8*
- Beslutninger skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger
- Nmfl. § 8 J 27
- Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) på s. 380 J 731
- Kan kreve innhenting av ny kunnskap J 731
- Krav til objektiv og etterprøvbar vitenskapelig kunnskap J 732
- Backer, Naturmangfoldloven: Kommentartutgave (2010) på s. 88 flg. J 3433
- 4.1.8 *Føre var-prinsippet, jf. nmfl. § 9*
- Ved risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap begrunne utsatte eller unnlatte forvaltningstiltak
- Nmfl. § 9 J 27
- OSPAR-konvensjonen art. 2(2)a TJ 106
- Regel for håndtering av usikkerhet om miljøskade
- Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) på s. 380 J 733
- Bugge og Voigt (red.), Klimarett, 2. utgave (2024) på s. 118 (J 3490)
- Bugge, Lærebok i miljøforvaltningsrett, 6. utg. (2022) på s. 153-154 og 156-157 (J 3481/84)

Smh. komparativ rettspraksis

- Høyesterett i New Zealand, dom av 30.09.2021, se bl.a. para. 11 D 2516
- Føre var-prinsippet krevde at usikkerhet om miljøskade ble vektet i favør av miljøet D 2522

4.1.9 *Samlet belastning, jf. § 10*

Påvirkning skal vurderes ut fra samlet belastning

- Nmfl. § 10 J 27
- Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) på s. 380 J 734

4.1.10 *Sammenfatning av normen*

KU må grundig avklare hvilke virkninger åpning for mineralvirksomhet (undersøkelse og utvinning) kan ha for miljøet

Utredningen av virkninger må baseres på objektiv og etterprøvbar vitenskapelig kunnskap

Utredningen kan ikke bygge på usikre antakelser istedet for faktisk kunnskap i disfavør av miljøet

4.2 Subsumsjon – antatte virkninger4.2.1 *De relevante saksforhold er erkjent*

ED erkjenner "betydelig kunnskapsmangel" og at "vurderingen av virkninger [...] representerer et antatt bilde på miljømessige konsekvenser."

- Meld. St. 25 D 1391/1403

Det er riktig slik Miljødirektoratet påpeker at vurderingen av virkninger knyttet til leting, utvinning og avslutning av havbunnsmineralvirksomhet representerer et antatt bilde på miljømessige konsekvenser.

- Konsekvensutredningen D @
- Akvaplan Niva, miljøvirkningsstudie D 961
- Flere antakelser i disfavør av miljøet introduseres i studien etter SDs merknader

4.2.2 *KU bygger ikke på en objektiv, kunnskapsbasert vurdering av virkninger*

Bekreftet av ledende offentlige faginstanser:

- Klima- og miljødepartementet D 278
- Miljødirektoratet D 1206/1217
- Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet D 2576/77
- Havforskningsinstituttet D 1224
- Norsk polarinstitutt D 1231/1234
- Meteorologisk institutt D 1242/1243
- Norges geologiske undersøkelse D 1245

Bekreftet av sakkyndig vitneførsel

- Peter Haugan, fagdirektør ved Havforskningsinstituttet og professor ved UiB
- Lise Øvreås, professor ved UiB
- Tina Kutti, forsker ved Havforskningsinstituttet

Konsensus blant forskere og et flertall av stater om at nåværende vitenskapelige kunnskap ikke muliggjør evidensbaserte beslutninger

- EU Kommisjonen, JOIN(2022)28 final D 2776

On deep seabed-mining, there is broad consensus in the scientific community and among States that knowledge related to deep-sea environment and the impacts of mining are not comprehensive enough to enable evidence-based decision making to allow for proceeding safely with exploitation.

Miljødirektoratets konklusjon: D 1206

Miljødirektoratets vurdering er derfor at KU ikke oppfyller kravene i havbunnsmineralloven § 2-2.

4.2.3 *Antatte virkninger er hertil uriktige, med usikkerhet vektet i strid føre var-prinsippet*

At inaktive strukturer har lik bakgrunnsfauna som omkringliggende områder (D 1143)

I strid med:

- Meld. St. 21, s. 91 D 91
- Hovedrapport 2019-2023, Faglig forum D 2594
- Miljødirektoratet
- Havforskningsinstituttet

- NTNU D 1264
- NIVA, pkt. 288, 299 D 362
- Tilbakevist av sakkyndig vitne Øvreås

At lik fauna umiddelbart kan rekolonialisere sjøfjell under avskåret manganskorpe (D 1143)

I strid med:

- Meld. St. 21 D 91
- Havforskningsinstituttet D 1227
- Tilbakevist av sakkyndig vitne Kutti

At risikoen for mattrygghet er lav (D 1059)

I strid med:

- Meld. St. 21 D 95
- Havforskningsinstituttet D 1227
- Unisone uttalelser fra norsk og europeisk fiskerinæring
- Tilbakevist av sakkyndig vitne Kutti

At forurensning fra lyd, vibrasjoner og lys gir liten til ingen konsekvens for hval og sjøfugl (D 1151)

I strid med:

- Havforskningsinstituttet D 490/494
- Polarinstituttet (D 693)
- Tilbakevist av sakkyndig vitne Kutti

4.3 Subsumsjon – utelatte virkninger

4.3.1 De relevante saksforhold er erkjent

Enighet om at virkninger for karbonkretsløp, radioaktiv stråling og avfall på land ikke er utredet

4.3.2 Virkninger for karbonkretsløpet

Miljødirektoratet og KLD krevde at KU utredet virkningene for karbonkretsløpet i dyphavet D 269

- ED avviste det D 295/335

- Åpningen omfatter imidlertid sulfider som ligger begravd ned til < 10 meter sedimenter

Øverste 1 m. sedimenter i dyphavene lagrer 6-7000 GtCO₂ (sml. globalt gjenværende karbonbudsjett på 100 GtCO₂ for 1.5C (67%))

Havområdet i utredningsområdet spiller en globalt kritisk rolle i karbonkretsløpet

- Sakkyndig vitne Haugan

Hvis det er noe sted i verden jeg ville vært bekymret for å starte menneskelig aktivitet på havbunnen med tanke på at det skulle påvirke hele havsirkulasjonen og hele havet, så var det akkurat her.

Det er ingen grunn til å tro at dette området er mindre viktig enn andre dypvannsområder for organisk karbonlagring.

- Sakkyndig vitne Øvreås

4.3.3 *Virkninger av radioaktiv forurensning*

DSA krevde utredning av radioaktiv forurensning	D 2579
– ED avviste det, pkt. 21	D 290
• Manganskorper inneholder imidlertid radioaktive grunnstoffer som vil anrikes 3-10 ganger → deponeringspliktig avfall	D 1184/2576
• Utredningsområdet inneholder minst én, antakelig flere, sunkne atomubåter	D 2576/1031

4.3.4 *Virkninger av avfall på land*

Miljødirektoratet og KLD krevde at KU utredet virkninger av avfallshåndtering på land	D 266
– ED avviste det	D 333
• Akvaplan-Niva utredet imidlertid miljøvirkninger fra prosessering og avfall på land i utkastet av 21.04.2022 (9 sider, pkt. 5.7)	
• SD krevde denne del av utredningen fjernet	
Prosessering av havbunnsmineraler vil bl.a. gi giftig forurensning over tillatte grenseverdier	D 1183
– Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, FOR-2011-12-06-1358, § 5-1	D 6
– Forskrift om arbeidsmiljø mv. på skip, FOR-2005-01-01-8, vedlegg 2	D 46

Prosessering av manganskorper vil gi radioaktivt deponipliktig avfall (> 1Bq/g) D 2576

– Ingen deponikapasitet i Norge i dag D 2576

4.3.5 *Sammenfatning*

Utelatte virkninger i KU er vesentlige mangler

Omtales heller ikke i Meld. St. 25 (2022-2023)

4.4 **Konklusjon**

Res. er ugyldig fordi KU ikke tilfredsstiller materielle krav etter hbml. § 2-2

5 **RES. ER UGYLDIG FORDI KU ER I STRID MED HBL. § 2-2 TOLKET I OVERENSTEMMELSE MED FOLKERETTEN**

5.1 **Innledning**

Hbml. § 2-2 gjelder med de begrensninger som følger av folkerettslige forpliktelser

– Sektormonistisk regel i hbml. § 1-2 (4) J 9

Hbml. § 2-2 må uansett forutsettes å være i overensstemmelse med folkerettslige forpliktelser

– Presumsjonsprinsippet, jf. Ot.prp. nr. 79 (1991-1992) pkt. 4.3 J 759

– Rt. 2000 s. 1811 på s. 1829-1830 (J 1009/1022)

Kravet om å belyse hvilke virkninger en åpning kan få for miljøet må ivareta folkerettslige minstekrav

5.2 **Plandirektivet artikkel 5(1) er brutt**

5.2.1 *Direktivets anvendelsesområde*

Direktiv 2001/42/EF (plandirektivet) J (626)

– Inn tatt i EØS-avtalen vedlegg XX ved EØS-komiteens beslutning 25.06.2002 nr. 90/2002, jf. St.prp. nr. 7 (2002-2003) J 854

Prinsipalt: Plandirektivet får anvendelse på sokkelen ut fra en funksjonell tolkning av "territorier" i EØS-avtalen art. 126(1), jf. havrettstraktaten art. 77 J 357

– C-347/10 *Salemink* (avsnitt 32, 35) J 1462/1469

Subsidiært: Direktivet må uansett anvendes pga. tilstrekkelig nær tilknytning til EØS-området

- E-8/19 *Scanteam* (avsnitt 68 og 69) J 1199/1210
- E-9/20 *ESA v. Norway* (avsnitt 105) (J 1169/1185)
- E-11/20 *Sverrison* (avsnitt 63 og 64) (J 1187/1197)
- Bjørnebye, *Spørsmålet om mangelfull utredning av klimavirkninger i HR-2020-2472-P*, Lov og Rett 2021/3, s. 159-178 pkt. 2.1 TJ

5.2.2 *Krav om KU før åpning for mineralvirksomhet, jf. art. 3(1) jf. 3(2)*

Plandirektivet krever KU før åpning for mineralvirksomhet på havbunnen

- Plandirektivet art. 3(2) J 628
- Vedlegg I til Direktiv 2011/92/EU J 592/610
- Vedlegg II til Direktiv 2011/92/EU J 611

5.2.3 *Mulige betydelige miljøvirkninger må identifiseres, beskrives og evalueres i KU*

Konsekvensutredningen skal identifisere, beskrive og evaluere mulige betydelige virkninger på miljøet

- Plandirektivet art. 5(1) J 629
- Vedlegg I til plandirektivet J 632
- Se nærmere veileder, pkt. 5.26 J 3626
- Plandirektivet art. 5(2) J 629
- Veiledning, pkt. 5.16 J 3622

Kravet til informasjon må tolkes i lys av direktivets formål om at miljøvirkningene hensyntas tidlig og før åpning, og at allmennheten kan delta effektivt i prosessen på et informert grunnlag

- Plandirektivet art. 1 J 628
- Plandirektivet art. 6(2) J 629
- Fortalen, avsnitt 4 og 15 J 626/627
- Se også veileder, pkt. 5.15 (J 3622)

Informasjonen må være av tilstrekkelig kvalitet

- Plandirektivet art. 12(2) J 630
- Se også veileder, pkt. 6.2-6.3 J 3628

Informasjonen om mulige miljøvirkninger må være komplett og pålitelig, og adekvat for å ivareta direktivets formål om informert demokratisk deltakelse

- Smh. C-463/20 *Namur-Est Environnement ASBL*, avsnitt 48 TJ 274/284
- Smh. C-164/17 *Grace and Sweetman*, avsnitt TJ 334/341

5.2.4 *Plikten til KU etter plandirektivet kan ikke omgås ved å utsette utredninger til PUD*

Pliktene til hhv. strategisk og prosjektspesifikk KU må etterleves uavhengig av hverandre

- Plandirektivet art. 11(1) J 630
- Fortalen, avsnitt 10, 19 J 627

En prosjektspesifikk KU kan ikke fritta fra plikten til å vurdere miljøvirkninger i strategisk KU

- C-305/18 *Verdi Ambiente e Societa* (avsnitt 56) J 1359/1370
- C-160/17 *Thybaut et al.* (avsnitt 64) (J 1384/1394)
- C-295/10 *Genovaite Valčiukienė* (avsnitt 59 og 60) J 1513/1522
- C-671/16 *Inter-Environnement Bruxelles* (avsnitt 61-65) J 1373/1382-3

Plikten til KU etter plandir. kan ikke omgås ved å splitte virkningene til prosjektspesifikk KU

- C-290/15, *D'Oultremont et al.*, avsnitt 48 J 1405/1413
- C-671/16 *Inter-Environnement Bruxelles*, (avsnitt 55) J 1381
- HR-2020-2472-P J 917
- Mindretallets tolkning (avsn. 283 flg) samsvarer med autoritativ praksis fra CJEU J 955
- Flertallets tolkning (210-241) drøfter ikke art. 11(1), og kan derfor ikke tilsi et annet resultat
- Smh. TOSL-2023-99330, pkt. 2.3 TJ 154/164

5.2.5 *Subsumsjon*

KU gir ikke komplett og pålitelig informasjon om miljøvirkninger ved åpning

KU ivaretar ikke direktivets formål om informert demokratisk deltakelse så tidlig som mulig

KU utsetter vurderingen av virkninger til prosjektspesifikk KU i strid med forbudet mot såkalt "project splitting"

5.2.6 *Konklusjon*

Plandirektivet art 5(1) er brutt

5.3 **SEA-protokollen art. 7 til Espoo-konvensjonen er brutt**

5.3.1 *Plassering av rettsregelen*

Espoo-konvensjonen (om EIA før prosjekt) (J 310)

SEA-protokollen (om SEA før åpning) J 324

5.3.2 *Tolkning av rettsregelen*

Formålet er å sikre et høyt beskyttelsesnivå for miljøet

– SEA-protokollen art. 1 J 325

SEA er uten videre påbudt ved gruvedrift

– SEA-protokollen art. 4(1) og (2) J 326/327

SEA skal "identify, describe and evaluate" mulige betydelige miljøvirkninger

– SEA-protokollen Art. 7 nr. 2 og nr. 3 J 327-328

• Utredningen skal inneholde så mye informasjon som "may reasonably be required"

– Annex IV pkt. 6 jf. stjernernote TJ 96

5.3.3 *Subsumsjon*

Som i punkt 5.2.5 over

SEA-protokollen art. 7 er brutt

5.4 FNs havrettstraktat artikkel 206

5.4.1 Plikten til konsekvensutredning etter art. 206

KU skal "assess the potential effects" hvis planlagte aktiviteter kan forurene det marine miljø

- Havrettstraktaten art. 206 J 393

Plikten til konsekvensutredning etter art. 206 omfatter potensielle og kumulative virkninger

- Advisory Opinion, case number 2024-31 (Avsnitt 367) J 2646/2769

Konsekvensutredningsplikten etter art. 206 er en særlig anvendelse av beskyttelsesplikten i art. 194

- Havrettstraktaten art. 194 (2) J 391

- *The South China Sea Arbitration, The Republic of Philippines v. The People's Republic of China*, case number 2013-19 J 2799

- Avsnitt 948: art. 206 er en særlig anvendelse av forpliktelsen etter art. 194 (2) J 3197

- Avsnitt 944: art. 194 (2) skal også forstås som en plikt til å undersøke J 3195

Plikt til å beskytte det marine miljø, og iverksette tiltak for å bevare sjeldne og sårbare økosystemer

- FNs havrettskonvensjon art. 194 (5) J 391

- Statene skal iverksette tiltak for å verne og bevare sjeldne og sårbare økosystemer

- Ivaretagelse av plikten krever konsekvensutredning som kartlegger påvirkning på økosystemer

Føre var prinsippet er en forpliktelse under havrettstraktaten

- Case no. 17, Responsibilities and obligations of States sponsoring persons and entities with respect to activities in the area (Avsnitt 135) J 3300/3340

- Case no. 31, Advisory Opinion on the Request submitted to the Tribunal by the Commission of Small Island States on Climate Change and International Law (Avsnitt 213) J 2646/2722

- Principles of International Environmental Law, P. Sands and J. Peel på s. 239-240 J 3579/3594

Sammenfatning: Artikkel 206 jf. art. 194 stiller prosessuelle og substansielle minstekrav til KU

5.4.2 *Tilleggskonvensjon (BBNJ) til UNCLOS*

Tilleggskonvensjon til havrettstraktaten:

- Agreement under the UNCLOS on the conservation and sustainable use of marine biological diversity (BBNJ) J 174
  - Art. 27 – Formål, part IV J 194
  - Art. 28 (2) – Plikt til konsekvensutredning J 195
  - Art. 1 pkt. 7 - Definisjon J 190
- Konsekvensutredning – prosess for å «identify» og «evaluate» miljøvirkninger
- Art. 31 – Prosess for konsekvensutredning J 197

5.5 **Øvrig regelverk og folkerettslig sedvane**

- Konvensjon om bevaring av det marine miljøet i Nordøst-Atlanteren (OSPAR) TJ 99
- Forpliktet til å beskytte det marine miljøet og bevare marine økosystemer, jf. art. 2(1)a TJ 106
  - Gjelder i områder både innenfor og utenfor deres jurisdiksjon
  - Føre-var prinsippet må anvendes i hele området, jf. art. 2(2)a J 106
- Århuskonvensjonen art. 7 jf. art. 6 nr. 5 J 252
- Convention on Biological Diversity art. 14 (1) jf. art 7 (c) J 288, 284
- Plikten til konsekvensutredning av miljøvirkninger anses også som folkerettslig sedvane
- *Pulp Mills on the River Uruguay* (Argentina v. Uruguay), 20.04.2010 (avsnitt 204) (J 2237/2308)
  - *Certain Activities Carried Out by Nicaragua in the Border Area* (Costa Rica v. Nicaragua), 16.12.2015 (avsnitt 104) J 2037/2081

5.6 **Sammenfatning**

Hbml. § 2-2 må tolkes i overensstemmelse med krav etter folkeretten om å *identifisere, beskrive og*

vurdere mulige miljøvirkninger, og anvende føre var-prinsippet ved usikkerhet i favør av miljøet

5.7 Subsumsjon

KU identifiserer, beskriver og evaluerer ikke mulige betydelige miljøvirkninger.

KU anvender ikke føre var-prinsippet ved usikkerhet i favør av miljøet.

Hbml. § 2-2 tolket i overenstemmelse med folkerettslige krav er brutt

6 BRUDET PÅ DE MATERIELLE KRAVENE I HBML. § 2-2 LEDER TIL UGYLDIGHET

6.1 Ugyldighet etter prinsippet i fvl. § 41

6.1.1 *Nærmere om ugyldighet ved mangelfull KU*

Veien til ugyldighet er kort når feilen består i manglende eller mangelfull konsekvensutredning

- Smh. forvaltningsloven § 41 (J 75)
- Innst. O nr. 2 (1966-67) s. 16 J 853
- Rt. 2009 s. 661 (avsnitt 71 og 72) J 995/1005
- HR-2015-2524-P (avsnitt 282) (J 958/991)
- HR-2020-2472-P J 917

6.1.2 *Feilen har virket inn*

De alvorlige manglene ved KU krenket retten til informasjon og deltakelse i beslutningsprosessen på et informert grunnlag

- Det kan ikke antas at utfallet ville blitt det samme ved en lovmessig opplyst prosess
- Smh. High Court of Justice, AC-2023-LON-00377, avsn. 52 og 187 TJ 565/576/604
- Innst. 162 S (2023-2024) D 1422

6.2 **Alvorlige brudd kravet til KU tilsier ugyldighet selv om utfallet ville blitt likt**

EU-domstolens praksis tilsier at brudd på KU medfører ugyldighet uavhengig av innvirkning

- C-201/02, Wells (avsnitt 65) J 1502/1510

- C-41/11, Inter-Environnement Wallonie, storkammer (avsnitt 46-47) TJ 391/400
- C-261/18, Kommisjonen mot Irland, storkammer (avsnitt 75) (J 1313/1323)
- C-24/19 A mfl. (avsnitt 83) J 1295/1309

CJEU har ikke stilt krav om innvirkning i saker om reparasjonsplikt etter plandirektivet

- Smh. C-517/17 *Addis* avsnitt 70 TJ 290/305
- Sak C-535/18 *Land Nordrhein-Westfalen* avsn. 59 og C-72/12 *Gemeinde Altrip* avsn. 49 gjelder nasjonal diskresjon ved individuell søksmålsadgang som ikke er tema her

Mangelfull KU tilsier ugyldighet fordi oppfyllelse av de prosessuelle garantiene er et mål i seg selv

- HR-2020-2472-P, avsnitt 279-281 (mindretall) J 955
- Avsnitt 279: For snevert å anlegge en ren innvirkningsvurdering J 955
- Avsnitt 280 flg.: Saksbehandlingsreglene skal håndheves strengt jf. Grl. § 112 og folkerettslige forpliktelser J 955
- Avsnitt 281: Informasjonen har verdi utover det enkelte vedtak som blir besluttet J 955
- UK Supreme Court, *Finch*, avsn. 152-154 J 2457
- UK House of Lords, *Berkeley*, avsn. 8 TJ 613/625

Tilsvarende er lagt til grunn i juridisk teori:

- Venemyr, Den EØS-rettslige reparasjonsplikten som del av norsk rett – illustrert ved Høyesteretts avgjørelse i HR-2020-2472-P, LoR, Vol. 60. utg. 5 s. 297-312 J 3711
- Graver og Tøssebro, Alminnelig forvaltningsrett, 6. utgave (2024), s. 423-424 (J 3556/3559)
- Eckhoff og Smith, Forvaltningsrett, 12. utgave (2022), s. 486 (J 3531/3534)

6.3 Konklusjon

Resolusjonen er ugyldig

7 RES. ER UGYLDIG FORDI DEN BYGGER PÅ ET VESENTLIG FEIL FAKTUM OM LETING

7.1 Tvistegjenstanden bygger på at miljøvirkninger av leting vil være «små»

Resolusjonen av 12. april 2024 D 21

- *"Som konsekvensutredningen har vist, er det ventet små miljøvirkninger av leting"*

7.2 Stortinget fikk opplyst at miljøvirkninger av leting ville være ubetydelige

St. mld. 25 (2022-2023) s. 8 D 1339

- *"Det er riktig at mulige miljøkonsekvenser som følge av leting framstilles som ubetydelige i konsekvensutredningen."*

Innst. 162 S (2023-2024) – Komiteens flertall D 1428

- *"Flertallet viser til at leting etter havbunnsmineraler generelt i åpningsprosessen er funnet å gi små miljømessige virkninger."*

- Viser til forespeilet informasjon om at letaktivitet har store likhetstrekk med oseanografisk og naturfaglig forskning D 1428

7.3 Akvaplan-Niva endret konsekvensnivå for leting etter merknader fra SD

Akvaplan-Niva konkluderte opprinnelig med "stor" miljøvirkning av leting for alle forekomster

- Utkast av 21.04.2022 s. 21/22

- Endret konsekvensnivå fra "stor" til "liten" eller "ingen" etter merknader fra SD

- Miljøvirkningstudien D 961

[I lete- og avslutningsfasen er] «konsekvenser for alle påvirkninger er vurdert til konsekvensnivå 'liten' eller 'ingen'».

Departementet gjengav kun Akvaplan-Nivas endrede konsekvensnivå i KU

- *«Aktivitet knyttet til leting og avslutning er generelt funnet å gi små miljømessige virkninger.»* D 1058

7.4 Leting kan innebære utstrakt boring for å påvise drivverdige ressurser

Kjerneboring, drift og test av innretninger på havbunnen defineres som undersøkelse

- Hbml. § 1-5 (J 10)
- Se også ISA Regulations (ISBA/16/A/Rev.1) point 3 litra b (D 2406)

Det kreves omfattende boring for å påvise en drivverdig ressurs, *før* ev. prosjektspesifikk KU

- Se f.eks. CRISCRO Standarder, JORC Code 2012, avsn. 20-36 (TD 67/77)
- Jf. også SDs Ressurvurdering (D 2015/16 og 2027)
- DNVs teknologirapport (D 796)

For geografisk avgrensning av forekomsten benyttes metoder som kan bidra til å si noe om utbredelse horisontalt og vertikalt. Her er kjerneboring en metode som er avgjørende for bestemmelse av ressursen.

- NGUs innspill til KU (D 1255)

Karakterisering og avgrensning krever omfattende boring og tillater ikke ekstrapolasjon.

- Konsekvensutredning (D 1096)

Her er kjerneboring en metode som er avgjørende for bestemmelse av ressursen.

- Departementets svar (D 1456)

Ved vurdering av økonomien i en gitt forekomst for å hente inn finansiering må man benytte godkjente standarder for beregning av brytbart volum og gehalter. Til slike beregninger må man også ha utført et systematisk prøveboringsprogram som gir et representativt bilde av forekomsten.

Leting vil foregå på alle forekomster, inklusive aktive felt (med aktive og inaktive strukturer)

7.5 Leting kan dermed gi betydelige og ubotelige konsekvenser

7.5.1 Miljødirektoratet

- Miljødirektoratets innspill til program for KU D 262
- Miljødirektoratets innspill til KU D 1213

7.5.2 Senter for dyphavsforskning

- Senter for dyphavsforskning, Universitetet i Bergen, innspill til program for KU D 2456/7

Avhengig av hvor disse aktivitetene finner sted, kan de være svært skadelige for biologiske samfunn, selv i liten skala. For eksempel kan boring i havbunnen i nærheten av aktive varme kilder endre veiene for den varme utstrømningen under havbunnen, og forårsake utryddelse av samfunnene som er avhengige av utstrømningen. [...]

- Senter for dyphavsforskning, Universitetet i Bergen, grunnlagsrapport del II D 655

Et slikt scenario vil utgjøre en klar risiko for alvorlig skade på økosystemer ved varme kilder.

7.5.3 Støttes av forklaringene fra samtlige sakkyndige vitner på biologi

- Steffen Jørgensen (geomikrobiolog)

Spm: Kan omfattende boring rundt en inaktiv struktur risikere å aktivere den inaktive strukturen?

Svar: Det vil være en risiko. Det er vel også det vi sier i fagutredningen.

- Lise Øvreås (geomikrobiolog)

Bekreftet at boring ved inaktive strukturer kan endre væsketilførselen, som kan gjøre «ubotelig skade» ved at selve livsbetingelsen (temperatur) endres.

- Tina Kutti (marinbiolog)

For endemiske arter og arter med liten utbredelse kan også leting påvirke store deler av bestandene.

7.5.4 Øvrig

Europaparlamentets resolusjon: D 1482

“... premature exploration and mining could cause permanent and irreversible damage to ecosystems”

7.6 Den faktiske feilen er vesentlig og fører til ugyldighet

Feilen i det faktiske grunnlaget kan ha virket bestemmende på resolusjonens innhold

- Rt. 2009 s. 851 (avsnitt 78, 86) TJ 132/142-3

8 RETTEN TIL MILJØINFORMASJON ETTER EMK ART. 2 OG 8 ER BRUTT

8.1 Prosessuelt

WWF kan påberope EMK art. 2 og 8, jf. tvl. § 1-4

- HR-2020-2472 (avsnitt 165) (J 940)

8.2 Tolkning av rettighetene

EMD har utledet prosessuelle forpliktelser etter EMK artikkel 2 og 8 som krever utredning av potensielle miljøvirkninger til skade for liv og helse

- Verein Klimaseniorinnen et al. v. Switzerland (53600/20), avsn. 539, 553 og 554 J 1524/1726, 1731
- Taşkin et al. v. Turkey (avsnitt 119) J 1956/1979
- Dubetska et al. v. Ukraine (avsnitt 143) J 1923/1949
- Di Sarno et al. v. Italy (avsnitt 107) J 1904/1919

Retten til miljøinformasjon tømmes for innhold om informasjonen som gis er "insincère, inexacte ou même insuffisante"

- Association Burestop et al. v. France (avsnitt 108 og 109) J 1784/1815

8.3 Subsumsjon

KU utreder ikke virkninger for karbonkretsløp eller radioaktiv forurensning

EMK art. 2 og 8 er brutt

9 PÅSTAND